

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 7. februar 2020
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Katrine Holst
Sagsnr.: 2019-0030-3334
Dok.: 1347274

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 527 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 19. december 2019. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Morten Duus

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 527 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere "Min kæreste kæmpede mod IS. Nu er han fængslet" (Politikens kronik, den 18. december 2019), herunder særligt det forhold, at Aske Barfod Sivesgaard ifølge det oplyste er udelukket fra afsoning med elektronisk fodlænke med den begrundelse, at han er dømt efter "terrorlovgivningen"?”

Svar:

1. Straffelovens § 114 j om forbud mod at indrejse og opholde sig i visse konfliktområder blev indført med det formål at gøre det lettere at straffe personer, der indrejser og opholder sig i et konfliktområde for at deltage i en væbnet konflikt for eksempelvis en terrororganisation. Det betyder, at det vil kunne være sværere at straffe fremmedkrigere, som formodes at have tilsluttet sig Islamisk Stat, hvis bestemmelsen eksempelvis ophæves.

Jeg har forståelse for, at det umiddelbart kan virke urimeligt, at man i visse tilfælde straffer personer, der har kæmpet mod Islamisk Stat. Samtidig er det dog min holdning, at danske statsborgere – uanset hvad – intet har at gøre i konfliktzonerne omfattet af straffelovens § 114 j, medmindre man har et anerkendelsesværdigt formål og har fået tilladelse til indrejsen.

2. Der er til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Direktoratet for Kriminalforsorgen skal indledningsvist bemærke, at spørgsmålet besvares i ikke-fortrolig form, og at der på den baggrund ikke er redegjort mere detaljeret for den konkrete sag vedrørende den i spørgsmålet omtalte person.

2. Det fremgår af den kronik (bragt i Politiken den 17. december 2019), som der henvises til i spørgsmålet, bl.a., at den pågældende ikke forud for straffesagens behandling i retten blev indkaldt til en samtale med kriminalforsorgen, som ”*Kriminalforsorgen bruger til at vurdere den enkelte, samt hvilken afsoningsform der bedst passer til dommen og fungerer ift. resocialisering.*”, men at den pågældende kort efter dommen modtog et brev fra kriminalforsorgen med oplysning om, at kriminalforsorgen, som følge af indsatsen mod radikaliserings og ekstremisme, havde bestemt, at han skulle udstå straffen i et lukket fængsel. Det fremgår videre, at den pågældende fremkom med bemærkninger til kriminalforsorgens beslutning om placering i lukket fængsel, og at han indgav en ansøgning om tilladelse til

at udstå den idømte straf med elektronisk fodlænke, hvilket imidlertid blev afvist af kriminalforsorgen.

Det bemærkes vedrørende den ovennævnte samtale med kriminalforsorgen, at direktoratet går ud fra, at der tænkes på den form for samtale, som kriminalforsorgen indkalder en sigtet til, såfremt anklagemyndigheden har anmodet kriminalforsorgen om at udfærdige en personundersøgelse med henblik på inden retsmødet at tilvejebringe personlige oplysninger om den sigtede, som kan have betydning for straffastsættelsen eller anvendelse af anden retsfølge end straf.

Det bemærkes endvidere, at kriminalforsorgen kun indkalder den sigtede til en sådan samtale med henblik på udarbejdelse af personundersøgelse, hvis anklagemyndigheden anmoder om det i forbindelse med forberedelsen af straffesagen.

3. Direktoratet bemærker vedrørende muligheden for at ansøge om at afsone med fodlænke ved domme på op til 6 måneders fængsel, at dømte med en fængselsstraf på til og med seks måneder ikke automatisk indkaldes til en samtale om afsoning af straffen med elektronisk fodlænke.

I de fleste tilfælde skal kriminalforsorgen sende et informationsbrev til den dømte om muligheden for at afsone med fodlænke. Kriminalforsorgen kan dog undlade at sende et informationsbrev, hvis f.eks. tilladelse til fodlænkeafsoning vil blive nægtet, fordi særegne hensyn til retshåndhævelsen undtagelsesvis kræver dette, jf. straffuldbyrdslovens § 78 b, stk. 3.

Det skal i øvrigt bemærkes, at dømte, som ikke modtager et informationsbrev om fodlænke, har mulighed for at ansøge om at afsone på bopælen med fodlænke.

Af straffuldbyrdslovens § 78 b, stk. 3, 1. led, følger det, at tilladelse til strafudståelse på bopælen kan nægtes, hvis særegne hensyn til retshåndhævelsen undtagelsesvis kræver dette. Efter lovbemærkningerne kan det således ikke udelukkes, at der kan forekomme enkeltstående tilfælde, hvor den pådømte kriminalitet er af en sådan karakter, at afsoning af dommen i fodlænke vil være uforeneligt med hensynet til retshåndhævelsen, selvom den idømte fængselsstraf ikke overstiger 6 måneder. Der er tale om en yderst snæver mulighed for afvisning, som ikke tænkes anvendt, medmindre der er tale om, at særegne retshåndhævelsessens hensyn kræver, at straffen ikke afsones i fodlænke.

Det er kriminalforsorgens praksis, at i sager hvor den pågældende er idømt fængselsstraf af op til og med 6 måneders varighed for overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13 om bl.a. landsskadelig virksomhed og terrorisme, vil kriminalforsorgen som udgangspunkt vurdere, at særegne hensyn

til retshåndhævelsen kræver, at afsoning på bopælen med elektronisk fodlænke nægtes meddelt. Det bemærkes, at praksis kun har omfattet ganske få sager.

4. Det fremgår videre af den omtalte kronik, at den pågældende afsoner den idømte straf i et lukket fængsel i Nordjylland langt fra omgangskreds og familie, og at han efter hjemkomsten fra Syrien havde fået læreplads som murer, men har måttet afbryde sin uddannelse. I kronikken anføres det videre, at begrundelsen for den pågældendes placering i lukket fængsel er, at kriminalforsorgen har et program imod radikalisering og ekstremisme, som den pågældende falder ind under, fordi han er dømt efter terrorlovgivningen.

Det bemærkes i den forbindelse, at en fængselsstraf normalt afsones i et åbent fængsel, jf. straffuldbydelseslovens § 21, stk. 1, og § 22, stk. 1. Efter straffuldbydelseslovens § 22, stk. 3, 2. led, kan fuldbyrdelse af straf i fængsel dog ske i lukket fængsel, hvis det må anses for nødvendigt som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme.

Heri ligger ifølge lovbemærkningerne, at den pågældende placering skal være nødvendig som følge af en konkret risiko for, at den indsatte vil søge at påvirke medindsatte gennem udbredelse af voldeligt ekstremistiske synspunkter, og at placeringen skal være egnet til at begrænse risikoen for påvirkning af andre til voldelig ekstremisme.

For så vidt angår afsoning tæt på den dømtes bopæl følger det af straffuldbydelseslovens § 23, stk. 1, 1. pkt., at afsoning, så vidt det er praktisk muligt, skal ske i nærheden af den dømtes hjemsted. Hermed fastslås det modificerede nærhedsprincip – nærhedskriteriet – som udgangspunktet for valget af det konkrete afsoningssted. Med bestemmelsen om, at anbringelse i nærheden af den dømtes hjemsted efter loven skal ske, så vidt det er praktisk muligt, og bestemmelsen i § 23 stk. 2, nr. 2, hvorefter der er mulighed for at fravige nærhedskriteriet af hensyn til den samlede udnyttelse af kriminalforsorgens institutioner, er det også efter loven muligt at tage hensyn til fordelingen af afsoningskapaciteten i de forskellige landsdele. Dømte med hjemsted i København kan således f.eks. anbringes i fængsel i Jylland, ligesom overførsel fra åbent fængsel i Jylland kan ske til lukket fængsel i Jylland, uanset om den indsatte har hjemsted i København.

Princippet kan endvidere fraviges som led i kriminalforsorgens indsats mod radikalisering og ekstremisme, jf. straffuldbydelseslovens § 23, stk. 2, nr. 5, sidste led.

Ved afgørelsen af, i hvilket åbent eller lukket fængsel eller i hvilket arresthus den dømte skal anbringes, skal der efter § 23,

stk. 1, 2. pkt., endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

I forhold til kriminalforsorgens mulighed for at tage særlige forholdsregler ved placeringen af radikaliserede og ekstremistiske indsatte sigtes der ifølge lovbemærkningerne både til personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, dvs. for overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 12 eller 13, og til personer, der i øvrigt har udvist en adfærd, der indikerer, at der vil være en konkret risiko for, at de vil søge at påvirke andre til voldelig ekstremisme, herunder gennem rekruttering til ekstremistiske miljøer, der erfaringsmæssigt støtter voldelig ekstremisme.

Til forskel fra de negativt stærke indsatte udgør de radikaliserede og ekstremistiske indsatte ikke en klart definerbar gruppe, hvorfor det i hvert enkelt tilfælde vil være nødvendigt at vurdere, om der er behov for at tage særlige forholdsregler for at imødegå risikoen for radikaliserende påvirkning af medindsatte.

Når det gælder personer, der er dømt for terrorrelateret kriminalitet, vil der dog ifølge lovbemærkningerne i almindelighed være en formodning for, at der er behov for at tage sådanne forholdsregler.”